

Innst. S. nr. 80

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:9 (2002-2003)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Inger S. Enger, Odd Roger Enoksen og Marit Arnstad om å etablere en sentral for miljøovervåking nær Snøhvitfeltet

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen opprette en sentral for miljøovervåking nær Snøhvitfeltet for å kunne overvåke aktiviteten ved Snøhvit og skipstrafikken i området slik at miljøsikkerheten bedres."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Rolf Terje Klunghland og Synnøve Konglevoll, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og Inger Stokstad, og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, viser til Dokument nr. 8:9 (2002-2003) - forslag fra stortingsrepresentantene Inger S. Enger, Odd Roger Enoksen og Marit Arnstad om å etablere en sentral for miljøovervåking nær Snøhvitfeltet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at forsla-

get reiser mange viktige spørsmål vedrørende sameksistens mellom viktige næringer. Oljevirkosomheten i nordområdene stiller oss overfor sikkerhets- og beredskapsmessige utfordringer. Når det gjelder beredskapen mot akutt forurensing, så vil Snøhvit-utbyggingen kun inkludere utvinning av gass og kondensat. Flertallet viser til at i henhold til konsekvensutredningen for Snøhvitprosjektet vil prosjektet ikke bidra til miljøskadelige utslipp til sjø. Dette fordi installasjonene til havs består av lukkede systemer. Uhellsutslipp av gass og kondensat er dessuten forbundet med betydelig lavere risiko for miljøskade enn ved utslipp av olje.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til brev fra fiskeriministeren, datert 27. november 2002 (vedlagt), der det fremkommer at Fiskeridepartementet er opptatt av at sjøsikkerheten i området, og ikke minst sikkerheten knyttet til den fremtidige økning i oljetransporten, skal ivaretas.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at fiskeriministeren i dette brevet presenterer en rekke tiltak Regjeringen er i ferd med å etablere eller utrede som vil styrke sikkerheten langs Finnmarkskysten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til uttalelser i media fra en rekke fagpersoner innen oljevernberedskapen, miljøorganisasjoner og andre som er tvilende til om Norge har den nødvendige beredskap og materiell som kan forhindre en miljøkatastrofe dersom et uhell skulle inntreffe. Disse medlemmer viser til brev av 6. desember 2002 fra stortingsrepresentant Øyvind Korsberg til miljøvernministeren, der han blir bedt om å komme til Stortinget med en redegjørelse om oljevernberedskapen langs norskekysten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser videre til at Regjeringen har lagt frem en stortingsmelding om havmiljø (St.meld. nr. 12 (2001-2002) "Rent og rikt hav") der det er presentert flere tiltak som særlig vil styrke sikkerheten og beredskapen i Nord-Norge.

Flertallet mener at de spørsmål som reises i forslaget hører mer naturlig hjemme i behandlingen av St.meld. nr. 12 (2001-2002).

Flertallet foreslår:

"Dokument nr. 8:9 (2002-2003) - forslag fra stortingsrepresentantene Inger S. Enger, Odd Roger Enoksen og Marit Arnstad om å etablere en sentral for miljøovervåking nær Snøhvitfeltet - vedlegges protokollen."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet mener det er behov for en økt og bedre samordnet innsats for sjø- og havovervåking. Disse medlemmer viser til Innst. S. nr. 9 (2002-2003) innstilling fra forsvarskomiteen og justiskomiteen om samfunnssikkerhet - Veien til et mindre sårbart samfunn, der sjøovervåking var et av mange tema, og der det het følgende:

"Sjøovervåking

Komiteene viser til at både Forsvaret og Kystverket spiller en betydelig rolle når det gjelder maritim overvåking og trafikk kontroll. Kystverket driver tre trafikk-sentraler for farvann med behov for kontroll. Fra 2003 vil det gradvis bli innført et internasjonalt påbud om at store deler av verdens handelsflåte skal utstyres med systemer for automatisk identifisering (AIS). Det innebærer at de enkelte land må etablere et eget mottaksapparat langs kysten.

Komiteene er kjent med at det er tatt et initiativ til et samarbeid mellom Kystverket og Forsvaret om hvordan norskekysten best skal kunne dekkes av et AIS-system.

Komiteene viser til de oppgaver som er tillagt Landsdelskommando Nord og den rollen Reitan må ha som et senter for beredskap og overvåking. Komiteene mener det skal opprettes en krisestyringskommando for nordområdene på Reitan og fremmer forslag om dette.

Komiteenes medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å opprette Forsvarets Bildeoppbyggingssentral (FOBOS) ved Luftforsvarets stasjon Sørreisa. Dette er etter disse medlemmers oppfatning en hensiktsmessig plassering også med tanke på de investeringer som er blitt foretatt i installasjonen.

Komiteene viser til at det blant annet på bakgrunn av økt transport av olje fra Russland er nødvendig å styrke overvåkingen av den norske kystlinjen, og styrke beredskapen mot større ulykker og uhell. Komiteene vil be Regjeringen om å utrede opprettelsen av en miljøovervåkningsenhet for nordområdene som skal ha til formål å styrke kystovervåkingen.

Komiteene er kjent med at Kystverket på oppdrag fra Fiskeridepartementet har fått utredet spørsmålet om en trafikk-sentral i Nord-Norge slik det ble varslet i St.prp. nr. 1 (2001-2001). Komiteene mener det er miljømessig viktig å sikre en god overvåking av sjøtrafikken i nordområdene og mener Regjeringen må fremme forslag om organisering av dette, evt. i tilknytning til kystradiostasjonen i Vardø."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet erkjenner at Snøhvitutbyggingen innebærer en økt risiko for miljøskadelige utslipp til sjøs i Barentshavet og at man må påregne en større skipstrafikk i området nær Hammerfest og langs kysten av Finnmark. Disse medlemmer støtter derfor forslaget om at det etableres sterkere tiltak for miljøovervåking i tilknytning til den planlagte utbyggingen av Snøhvitfeltet. Disse medlemmer understreker at miljøovervåkingen bør etableres så snart som mulig og være operativ fra før produksjonen igangsettes.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen opprette en sentral for miljøovervåking nær Snøhvitfeltet for å kunne overvåke aktiviteten ved Snøhvit og skipstrafikken i området slik at miljø sikkerheten bedres."

Disse medlemmer har merket seg at Fiskeriministeren deler vår oppfatning om at trafikken av gassfartøy til og fra anlegget på Melkøya i Hammerfest vil representere en ny utfordring for sikkerheten for skips trafikken i området. Disse medlemmer deler imidlertid ikke fiskeriministerens vurdering av at gasstransport først og fremst er en risikofaktor for liv og helse, og i mindre grad en risikofaktor for miljøet. Selv om miljørisikoen er større ved oljetransport, vil også ulykker med skip som transporterer gass også kunne innebære betydelige miljøkonsekvenser.

Disse medlemmer viser til at det er mange som har påpekt at Finnmark har en for dårlig oljevernberedskap, spesielt i lys av den forventede økningen i transporten fra den russiske delen av Barentshavet. Blant annet har fylkesmannen i Finnmark uttalt til Nordlys at oljevernberedskapen i fylket er for dårlig til å kunne hindre at en ulykke med et tankskip utvikler seg til en miljøkatastofe. Det finnes heller ikke utstyr som kan avgrense en slik ulykke, samt at det mangler en skikkelig plan for hvordan en eventuell oljekatastofe skal takles utenfor Finnmarkskysten.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at det er beklagelig at Miljøverndepartementet har vurdert det som for dyrt å ha egne taubåter i Finnmark som kan følge russiske oljetankere, og slike taubåter bør etter disse medlemmers mening snarest utstasjoneres i Finnmark.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Stortinget ber Regjeringen opprette en sentral for miljøovervåking nær Snøhvitfeltet for å kunne overvåke aktiviteten ved Snøhvit og skipstrafikken i området slik at miljø sikkerheten bedres.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råer Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:9 (2002-2003) - forslag fra stortingsrepresentantene Inger S. Enger, Odd Roger Enoksen og Marit Arnstad om å etablere en sentral for miljøovervåking nær Snøhvitfeltet - vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 11. desember 2002

Hallgeir H. Langeland
fung. leder

Ingvild Vaggen Malvik
ordfører

Øyvind Vaksdal
sekretær

Vedlegg

Brev fra Fiskeridepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 27. november 2002

Dokument nr. 8:9 (2002-2003). Privat forslag fra stortingsrepresentantene Inger S. Enger, Odd Roger Enoksen og Marit Arnstad om å etablere en sentral for miljøovervåking nær Snøhvitfeltet

Det vises til brev fra Energi- og miljøkomiteen av 13.11.02 til Olje- og energidepartementet, der man ber om uttalelse om ovenfor nevnte forslag. Brevet ble av Olje- og energidepartementet videresendt til Fiskeridepartementet som rette adressat den 20.11.02.

I dokument nr. 8:9 (2002-2003) fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen opprette en sentral for miljøovervåking nær Snøhvitfeltet for å kunne overvåke aktiviteten ved Snøhvit og skipstrafikken i området slik at miljø sikkerheten bedres."

Forslaget reiser mange viktige spørsmål vedrørende sameksistens mellom viktige næringer. Oljevirksomheten i nordområdene stiller oss overfor sikkerhets- og beredskapsmessige utfordringer. Fiskeridepartementet er opptatt av at sjøsikkerheten i området, og ikke minst sikkerheten knyttet til den forventede økning i oljetransporten, skal ivaretas. I St.meld. nr. 12 (2001-2002) Rent og rikt hav har Regjeringen lagt frem flere tiltak som særlig vil styrke sikkerheten og beredskapen i Nord-Norge, og som det jobbes aktivt med å realisere. I denne sammenheng er etablering av en trafikkentral for Nord-Norge særlig aktuelt.

Trafikken av gassfartøy til og fra anlegget på Melkøya i Hammerfest vil representere en ny utfordring for sikkerheten for skipstrafikken i området. Sammenlignet med oljetransport til sjøs representerer gasstransport først og fremst en risikofaktor for liv og helse, og i mindre grad en risikofaktor for miljøet. De sikkerhetsmessige aspektene er bl.a. påpekt i konsekvensutredningen for Snøhvit. I denne sammenheng har Kystverket medvirket med maritim nautisk kompetanse.

Statoil, som operatør for Snøhvit, og Hammerfest havnevesen har innledet samtaler om en maritim overvåking av skipstrafikk i forbindelse med Snøhvit-anlegget (dvs LNG-skip, LPG-skip o.l.). For overvåking av denne trafikken vil det etableres 24-timers overvåking av skipsleden inn til Hammerfest. I denne forbindelse har det vært vurdert å opprette en overvåkingssentral i området tilsvarende den som finnes på Fedje og den som settes i drift på Kvitsøy 1.1.2003. Det er imidlertid enighet om at trafikk tettheten ikke er stor nok for å etablere en ny overvåkingssentral for Hammerfest og Melkøya alene. Statoil er av den oppfatning at det synes mest hensiktsmessig å etablere en ordning hvor Hammerfest Havnevesen står for radar-

overvåking i nært samarbeid med Statoils kontrollsentraler på Melkøya.

Fiskeridepartementet er enig i at en slik løsning kan være hensiktsmessig, som en mellomløsning, til en eventuell trafikkentral for Nord-Norge er etablert. Også ved Kårstøanlegget er det havneterminalen på Kårstø som har dirigert trafikken frem til trafikkentralen på Kvitsøy settes i drift fra 1.1.2003.

Fiskeridepartementet mener at en eventuell trafikkentral for Nord-Norge også bør overvåke trafikken som seiler til og fra Melkøya samt organisere denne trafikken i forhold til øvrig trafikk i området og trafikken langs kysten. Dagens teknologi legger til rette for at trafikklederne ikke nødvendigvis må lokaliseres på det stedet som skal overvåkes. Radarovervåking og bruk av AIS er blant de viktigste instrumentene for effektiv trafikkovervåking.

Fiskeridepartementet utreder nå grunnlaget for etablering av en trafikkentral for Nord-Norge. Etablering av en trafikkentral for Nord-Norge må også sees i sammenheng med pågående prosesser som utvidelse av territorialgrensen og etablering av påbudte seilingsleder som tiltak for å få på plass en helhetlig kystovervåking. Kystdirektoratet foretar nå, på bakgrunn av en forstudie utarbeidet av en ekstern konsulent, en nærmere vurdering av ulike lokaliseringalternativer. Det må finnes frem til en løsning for etablering av en trafikkentral som kan utøve effektiv kontroll med trafikken, og som samtidig er lokalisert der hvor dette gir best mulig samfunnsmessig ressursutnyttelse. Det ventes at Kystdirektoratet snart leverer sine analyser slik at departementet får et godt nok grunnlag til å vurdere saken.

Når det gjelder beredskapen mot akutt forurensning så vil Snøhvit-utbyggingen kun inkludere utvinning av gass og kondensat. Uhellsutslipp av disse er forbundet med en betydelig lavere risiko for miljøskade enn ved utslipp av olje. Miljøriskoen forbundet med skipstrafikk til og fra Snøhvit-anlegget anses som lav. Statoil, som operatør, er ansvarlig for oljevern knyttet til utbyggingen av Snøhvit-anlegget. NOFO (Norsk Oljevernforening for Operatørselskap) skal, på vegne av operatøren, håndtere eventuelle større oljesøl i forbindelse med Snøhvit-utbyggingen. På bakgrunn av den økende skipstrafikken i Barentshavet styrker dessuten Statens forurensningstilsyn den statlige beredskapen i området. I tillegg til det statlige oljeverndepotet i Hammerfest er det etablert et mellomdepot i Honningsvåg, og ytterligere to mellomdepoter i Båtsfjord og Skjervøy vil være operative tidlig i 2003. Ved plassering av slike depoter er det viktig å ta hensyn til infrastrukturen i området, bl.a. slik at det er nærhet til egnede fartøyer som kan benyttes ved en eventuell oljevernaksjon.